Ч. 268 (13.813). Львів, неділя 7. жовтня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей. Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Прем. Думерґ гостро критикує комуністів.

ПАРИЖ, 5. 10. ПАТ. Вчора прем. Думерґ виголосив другу промову до радіо з гострою критикою комуністів і соціялістів, які утворили спільний фронт. Премієр підкреслив, що уряд мусить мати авторитет. Тому уряд підготовляє низку реформ з господарської ділянки і приступить до боротьби з безробіттям і дорожнею. Реформа судівництва унезалежнить його від політичної влади. В закордонній політиці Франція заключить всякі мирові договори, з виїмком тих, які накладають на Францію обовязок забезпечити мир. Розпряжені обичаї, духовий занепад, безладдя в суспільности, все це наслідки війни, які спостерігаємо в усіх краях. Але найбільший жах огортає на згадку домашньої війни. З уваги на те, що домашня війна може розгорітися у Франції вже завтра, я — каже прем. Думерґ — задержав владу в своїх руках. Владу задержав не тому, що повстав спільний фронт соціялістів і комуністів, але тому, що цей фронт є під командою комуністів. Прем. Думерґ гостро критикував програму комуністів, яка доводить до розбиття громадянства і до домашньої війни. Премієр наклинкував зберігти вольности і свободу, яку вибороли батьки. Свою промову закінчив прем. Думерґ запевненням, що не кермується ніякими особистими цілями, тільки добром держави і вольностями громадян.

Ґенеральний страйк в Еспанії.

Цензура преси.

МАДРИД, 5. 10. ПАТ. Після оголошення списку нового уряду під проводом премієра Леру синдикалісти проголосили ґенеральний страйк. Новий еспанський уряд складається з 8-ох радикалів, 3-ох членів правиці, 2-ох аграрників, одного ліберала та одного незалежного. Міністром внутрішніх справ є Вакейро, війни Гідальго, фінансів Моракс та міністрами без теки Ромеро і де Валяско.

Поліція арештувала 66 страйкарів. Підчас розпорошування юрби страйкарів на передмістю Мадриду дійшло до стрілянини. Один поліцай убитий. Уряд завів строгу цензуру преси.

Югославянський король у Парижі.

БІЛГОРОД, 5. 10. ПАТ. Вчора вечором виїхав до Парижа король Олександер з королевою Марією та почтом. З королем виїхав до Парижа також міністер закордонних справ Єфтич. Король виїхав з Катаро воєнним кораблем „Дубровник" до Марсилії. Подорож короля займе 3 дні. Єфтич кореспондентові Аваса, є доказом, що між Францією і Югославією панує взаїмне довіря. Обі держави обєднують спільні політичні інтереси.

Не зменшать містоти кружляків.

ВАШИНГТОН, 5. 10. ПАТ. Морський плян Японії зменшити містоту кружляків усіх держав викликав велике невдоволення в Злучених Державах. Уряд Зл. Держав радше виречеться морських договорів, а не згодиться на цей плян.

Чи наша інтеліґенція має духові потреби?

(З нагоди місяця української преси.)

Львів, 5. жовтня 1934.

Місяць преси або місяць книжки не має в нас ніодної з тих рис, які мають такі пропаґандові місяці в інших краях, звідки вони до нас прийшли. Думка проголосити день, тиждень або місяць у честь якоїсь ідеї виринула з захоплення нею. До нас дійшла вона в карикатурній формі як лік на недугу. Так само як у Совітах придумали „пятилітку", щоб розбудити охоту до праці там, де панувала тільки відраза до неї, так у нас почали вести пропаґанду в обороні книжки та газети тоді, коли нехіть і байдужість до них поширилась серед громадянства, наче зараслива недуга.

Знаємо способи, як заохочувати сіру, широку масу до писаного слова. Тоді розяснюємо напів неграмотним, яку користь можуть вони мати з освіти, знання, зі звичайних практичних порад в їх професії. Та що можна сказати інтеліґентові, який відчуває щоденну потребу курити, бодай раз на тиждень заграти в карти та випити, піти до кіна, відвідати приятелів і знайомих, щоб погуторити, але до газети і книжки заглядає тільки випадково?

Стоїмо перед ним збентежені питаючи себе: „чи можна промовляти до нього як до неграмотного та півінтеліґента, коли сам він і всі довкола нього вважають його інтеліґентом?"

Місяць преси або книжки повстав у нас на те, щоб пригадати інтеліґенції ту її ролю, яку вона повинна мати в суспільності і має віддавна у цивілізованих країнах. Часопис і книжка це не ознаки культури, а вже цивілізації, — це одні з необхідних засобів порозуміння між людьми такі самі як залізниця, телеграф і телефон.

Українська інтеліґенція у своїй масі не витворила в собі ще деяких духових потреб до тої міри, щоб вони стали буденною звичкою. Як довго наш інтеліґент устаючи рано не простягає руки за газетою, досі може він одинаково добре не щодня вмиватись і сорочку та комірець зміняти щойно тоді, коли вони сами пригадають йому дошкульно, що носить їх на тілі.

Про недостачі нашої преси писали в нас багато і говорять щодня ще більше. А проте ті, що знають найважливіші її хиби забувають про одну їх причину, яка напевне рішає про всі не-

достачі. Ця причина — мінімальні духові потреби нашої інтелігенції. Часопис, що є джерелом щоденних інформацій, може здобувати ці інформації тим краще, чим він сильніший матеріяльно, чим більше незалежний. Матеріяльну підставу та незалежність можуть дати йому тільки читачі.

У народів, що мають капіталістів-міліонерів, преса може розвиватись, завдяки міліоновим вкладам, які згодом оплачуються. У державних народів великі пресові органи повстають часто завдяки урядовим субвенціям. Але саме тоді повстають теж паралельно часописи з приватного почину, щоб давати громадянству інформацію незалежну від офіціяльних впливів.

Історія розвитку англійської преси є найкращим прикладом, яку велику ролю може відограти преса в боротьбі за незалежну, правдиву інформацію. Англійські щоденники з міліоновими накладами мають могутніший вплив у державі, ніж кабінети; вони трясуть міністерськими кабінетами і стоять на сторожі ладу та справедливости, маючи завсіди на увазі у першій мірі правду.

Українська преса не маючи нині за собою меценатів з міліоновими капіталами ані промислових потентатів ані державної підтримки, може розвиватись тільки завдяки читачам. Вона не потребує навіть міліонів читачів, а задовілиться десятками тисяч. Вона має за собою одну з найважніших позицій, яку може їй позаздрити преса неодного багатого народу з сотнями літ державности: — вона ідейна, непідкупна і має на увазі головно добро народу.

А проте з такою позицією не можна діставати задурно паперу на друк, друкарської праці ані розбудувати широкої сітки співробітників. Українська інтелігенція, що вряди-годи так живо цікавиться нашою справою на чужині, не зрозуміла досі ваги преси, що повинна підтримувати звязки з земляками, розсіяними по найдальших закутинах нашого глобу. Нашу пресу читають покищо тільки тисячі, не десятки і не сотні тисяч, а на кожний випадок, коли. і доривочно читають, то десятки тисяч її не передплачують. І коли ця преса ще досі істнує, то тільки завдяки жертвенности одиниць, що велечезними зусиллями дбають за неї. Її вигляд і сила безпосередньо звязані з її матеріяльним станом.

Коли український інтелігент не вагається витрачати що місяця по кільканацять золотих на необхідні розваги, а вагається витратити кілька золотих на щоденник — навряд, чи заслуговує він на почесну назву інтелігента. Часто недостає йому навіть зрозуміння, чим ріжниться він від тих, що мають якісь вищі та буденні духові потреби.

Дивні методи американської „Свободи“.

У нюйорській „Свободі“ находимо в чч. з 13. і 14. вересня дві статті, які викликують дуже сумні рефлексії на тему нинішніх взаємин краєвого українського громадянства і нашої заморської еміграції та розуміння своєї місії у нинішніх керманичів деяких наших заморських національних органів преси. Річ іде конкретно про „Свободу“ —і це саме найсумніше: бож це найбільший, найстарший, репрезентативний орган української національної думки в Америці, себто такий орган, який ніколи не повинен давати притоки навіть до тіни підозріння, що поміж ним, як виразником відповідальних американсько-українських кол та відповідальними українськими краєвими чинниками істнують якінебудь розбіжности. Річ ясна, інший ґрунт, інші місцеві умовини, хочби тільки інші умовини щодо свободи говореного і писаного слова, та специфічні окремі завдання краєвих і еміграційних чинників — усе це накладає на обі сторони і інші безпосередні цілі й ін. методи. Це речі безспірні. А проте такою самою безперечною правдою мусить бути те, що зусилля одних і других не сміють собі взаємно шкодити, що праця на краєвому терені не сміє бути паралізована далекими заморськими еміграцтами, що повинно істнувати найтісніше взаїмне розуміння себе і своєї праці, — передовсім зрозуміння у наших заморських братів тих преважких обставин, в яких тут нам живеться і серед яких приходиться боротися. Боротися щоденно, важкою мозольною працею, стежити на всіх полях за небезпекою, яка істнує та наново погрожує ріжним ділянкам національного розвитку, боротися за збереження старого стану посідання і працювати над розбудовою нових цінностей, — а при цьому мати весь час на оці те саме, що мають на увазі і наші заморські брати і всі українці на землі сущі...

На превеликий жаль, того зрозуміння ми від деякого часу у керманичів американської „Свободи“ не находимо. Вони, як видно, прислухуються до голосу всіх і вся, тільки не до голосу найбільш відповідальних наших краєвих світських і духовних чинників, тих, які єдино повинні бути для них авторитетом. Бо так само, як ми звідси не можемо узурпувати собі права настановляти провідників українському громадянству в Америці, так само не можуть вони претендувати на те, щоби бути рішаючим чинником у краєвих справах, — вони, відтами відірвані від краєвого ґрунту та зрослі своєю працею і всіми особистими життєвими обставинами з чужинецьким далеким тереном. Коли край боровся за засаду своєї незалежности від якогонебудь европейського еміграційного центру, тим більше не міг би признати засади підпорядкуватися якомунебудь еміграційно-американському чинникові!

Це такий очевидний абсурд, що тієї вимоги ніхто з наших заморських діячів ніколи навіть не підносив і не підносить. Ніколи теж не заголошує таких претенсій нюйорська „Свобода“. Але не претендуючи ані до ролі надрядного чинника, ані судді краєвого організованого і відповідального проводу, — „Свобода“ робить ще гірше. оклеветує той провід, дискредитує його в очах еміграції, що більше, дозволяє собі на безприкладні вискоки взагалі проти цілого українського громадянства, обєднаного у політичних партіях і Греко-Католицькій Церкві та заступлених величезною більшістю краєвих — партійних і безпартійних — часописів.

Зразком таких вискоків є дві статті у звязку з убивством дир. Бабія. Річ тут не в особі вбитого діяча, річ не в оцінці його діяльности. Річ у тому підході, якого вживає „Свобода“. Вона поміщує величезний анонімовий допис якогось „визначного громадського діяча“ (?!) Ів. Замарстинівського, допис який є шпилем аналфабетизму, злої волі та звичайної брехні. Вся стаття побудована на інформаціях „Веку Нового“, вуличної львівської ґазетки, і покликується на її інформації як на авторитетне джерело, що має характеризувати обличчя українського галицького єпископату та відповідальних громадсько-політичних кол! Зокрема „Свобода“ друкує тестим друком ті твердження „Веку“, які були зараз таки спростовані на сторінках української преси і які абсолютно не відповідають правді.

Стаття п. Ів. Замарстинівського затитулована: „По похороні хруня“ — вже сам наголовок характеризує автора, що з легкої руки живим і мертвим розділює свідоцтва „хруніяди“. Більш

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 7. ЖОВТНЯ 1934.

БОГДАН НІЖАНКОВСЬКИЙ.

Злодійський сентимент.

Я знаю, що ви думаєте про злодіїв. Знаю, що ви їх осуджуєте. Це люди, що йдуть в розріз з законом. Вони є поза скобками громадянства. Для них один Бог: чуже майно. Але... Є одно мале, може навіть дуже мале „але“. Але вони — цікаві.

Злодій? Добре. Він себе не бачить. Він думає, що те що робить — цілком звичайне, що його кодекс життя нецікавий. Він знає, що він злодій. Знає, що йому з цим треба ховатися. Він знає, що чинить зло. Отже він не знає, що він людина. І ця людина з нього вилазить. Те, що в людині людське сходить з ним до гробу. І тому мене цікавить ця сполука. І тому власне я хочу оповісти цю подію. Звичайна і пересічна подія.

— — — — — — — — — —

Їх було двох. Робота мала бути чиста. Дуже чиста і легка. Заробити можна було грубо. Тиждень раніше мали вже уложений плян. Тиждень в їх головах кучерявились рожеві надії. При кожній стрічі не забували один одному сказати: „грубо заробимо“, або „розкішна буде робота“. І всміхалися. Всі можливости розглядали під прецизійним мікроскопом свого пляну.

На Сиріцькій вулиці під числом 14 мешкав Іларіон Кішка. Партер. Три кімнати і кухня. Вікна з кухні виходили на невеличкий сад обгороджений трьохметровим муром. За муром затишна, вічно спокійна і без ліхтарень вуличка Кутик. Поліцая ніколи там не було. Вікна трьох кімнат спиралися на вулиці Сиріцькій. Був липень і всі виїхали на ферії. Лишився сам Іл. Кішка. На тому кінець. Справа була легка, дуже легка. Мешкання аж просилося, щоби його якоїсь ночі відвідати. І тому вони два уложили цей плян. Вони два: Цокало і Соха. Звичайні злодії. Таких орудок вони напевно у своєму житті зробили більше. Ждали терпеливо. Совість у них не ворушилася. Вони її не знали. Вони бачили тільки себе і таких як вони самі. Решта це тільки предмети для експерсменту. Це були тверді люди.

— — — — — — — — — —

Того вечора Соха і Цокало приготовлялися. Соха переглядав жмут витрихів і витирав рушником велику шкіряну течку. Цокало лежав на погнутому ліжку і курив розслинену папіроску. Йому було трохи нудно і він говорив:

— Я цікавий, чи старий твердо спить? Збудиться? Як думаєш? Не повинен. Що?

Соха голосно стріпував рушник.

— А якби збудився? Дістаєш штанотрястя? Не бійся і так у середині не будеш. Твоє місце пильнувати тої вулиці, що за садом. Щоби робота вдалася, це вже моя голова. А мусиш признати, що вона трохи мудріша за твою. Ні?

Цокало разом зі слиною виплюнув смердючий недокурок.

— Побачимо.

Був трохи злий. Кожного разу як ішли на роботу, Соха віднаходив у ньому страх. Але він був тільки обережний, а це чейже ніколи нікому не завадить.

Була година десята. По півночі мали вибратися. Ще раз переходили плян. Соха перебирав усі можливі перешкоди — дійшов до висновку (уже сотий раз), що робота мусить вдатися. Бо і чому не малаб удатися? Така чиста робота.

Курили не багато. Не мали що. Вся надія була на цю роботу. Цокало почав зраховувати гроші, заставу, біжутерію, годинники... Усе змістовне і дороге. Білля, убрання — це за великий клопіт. Зрештою такий великий клунок міг хто запримітити. А течку? Ніхто.

— Правда, що ніхто?

Соха мовчав. Цокало був дурний. Ніхто? Певно, що ніхто. Це вже його голова в тому. А те, що мав брати, покажеться на місці. А говорити наперед? Пощо ворожити? Це може вийти навпаки. Таки Цокало був дурний.

Соха сплюнув на долівку і важко придавив черевиком.

— Не халасуй! Будеш рахувати як вернемось. А тепер можемо поволі виходити.

Соха витягнув з кишені плоский „Льонжін“ і подивився за чорною вказівкою.

— Пів до дванацятої? Но, гаси світло.

Цокало прикрутив гніт і подув.

— — — — — — — — — —

Вуличка Кутик була дійсно дуже мала, дуже темна і затишна. Стримані, тихі кроки глухо мовкли між прямокутником невеличкого тротуару. Хто їх міг бачити? Хто їх міг чути? Один Бог. А вони цього не боялися. Він був справедливий, але з цього приводу не робив крику. Річ цілком ясна. Хіба пощо? Чуже майно? Що значило земне майно? Рай, це тамтой світ.

Сохові було трохи весело. Заповідалося добре. По дорозі не стрінули нікого. (Люди, що не звертали на них уваги — це ніхто). А поліцай? Напевно прийде аж рано — що дай Боже!

Як дві хиткі тіні підходили до муру. Цокало сперся плечима об вигладжені цегли і сплівши долоні разом зробив стремено. Соха перед остаточним скоком пригадав:

— Небезпека: вступ до арії „Сонячного фокстрота“. Все в порядку: закінчення. Голосно не потребуєш свистати. Це недалеко, буду чути. Проходися на розі між Кутиком і Сиріцькою. За пятнацять хвилин на тому самому місці. І перекидай пакс. Уважай!

частина допису — переклад в цілості з „Веку Нового", м. ін. з брехнями про пок. І. Бабія як про „двязкоґо" і т. п., — з додатком власних квітов, як вислів: „отже був (Бабій) простим агентом поліційним". Потім переходить до становища, яке в справі того вбивства зайняло громадянство і так його характеризує: ....„в українській пресі розпочалася прямо оргія самопониження, — з хруня і бувшого шпіона зроблено героя і мученика..." І слідує лайка на „провідників народу" та духовенство, з висновком, що „та похоронна хрунівська маніфестація" була виконана „зі страху перед Березою"!!... Редакція ж „Свободи" бере все, що дістає від того пана Замарстинівського, за добру монету, вірить йому більше, ніж отим двом епископам, 24-ом священикам, (між якими були люди, що напевне трохи більше заслужились і натерпілись для батьківщини від п. Замарстинівського) — і тим громадянам, що виступили були з повними своїми підписами в обороні вбитого діяча, та тим краєвим національним часописам, що подали свою оцінку цілої події. І в черговому числі „Свободи" редакція від себе дає статтю, в якій беззастережно стає на становищі свого нікчемного дописувача та доходить до висновку, що становище галицького громадянства у тій події, це „упідлення нації перед ворогом і самим собою!!!"

Колиб з такими твердженнями виступив той пан Замарстинівський на Замарстинівському передмісті у Львові, то тамошні наші свідомі громадяни на місці далиб йому належну відправу, — для „Свободи" це авторитетні інформації, достаточні, щоби болотом обкидати світських і духовних краєвих діячів. Тої самої методи трималася „Свобода", друкуючи свого часу сфальшовані розмови з краєвими діячами п. Ляховича, — розмови, які були пашквілями на найвідповідальніших краєвих провідників.

В чию користь таке діється і яку мету має „Свобода"? Хочемо теж знати, чи „Свобода" стала власністю гуртка політиканів, які поклоняються якійсь. добрій чи злій, але одній вузькій доктрині, чи це загально-національний орґан, якого завданням не є підтримувати одну групу, що її поборює весь край, лише гармонійно співпрацювати з краєвими відповідальними чинниками в імя любови спільного рідного краю і спільних ідеалів.

Отаманія була нещастям українського народу впродовж цілої його історії. З отаманією боремося ми тут, у краю, як з розкладовим чинником, що співпрацює рамя об рамя з усіми чинниками, заінтересованими в розкладі нашого національного орґанізму і в параліжі всеї творчої національної праці. Чи завданням відповідальних кол американської еміґрації, які кермують найповажнішим тамошнім органом преси, є не лише потурати отаманії, але й самим ставати розкладовим чинником, валити істнуючий авторитет краєвого проводу, сіяти хаос і дезорієнтацію та при всьому тому спиратися на злобних брехнях невідповідальних дописувачів, що часто печуть на тому свою особисту печеню?!

Віримо, що здорова велика більшість українського громадянства в Америці так не думає і віримо, що та більшість покладе край деморалізуючому жалюгідному видовищу, яке уладжує нинішній редакційний персонал „Свободи". Тим більше, що — як видно з допису п. Демидчука з Ню Йорку, який ми саме вчора друкували, — на самій американській землі, серед тамошньої української громади, істнують чимало можливости вила дувати свою енерґію для добра і краю і еміґрації. Не пасують там, як видно, такі світлі відносини, щоби з браку роботи займатися — оплюгавлюванням старо-краєвого громадянства і сіянням роздору тут і там...

Перед виборами до Торг.-Промислової Палати у Львові.

Приготування до виборів до Торговельно-Промислової Палати у Львові в повнім ході. Українська кооперація та українські купці і промисловці в цілому краю, розуміючи вагу і значіння свого представництва в Палаті, виконують точно доручення Головного Виборчого Комітету у Львові. В усіх виборчих округах покликано до життя виборчі Комітети, котрі припильновують, чи в виборчих списках вписані всі українці, управнені до голосування і вносять евентуальні рекламації. Дня 10. жовтня кінчиться право вношення рекламацій.

Український торговельно-промисловий світ, як кооперативний, так і приватний, приступаючи до цих виборів, не може забути, що дотеперішня практика показує, що з виборами буває „ріжно". Виборці бувають певні одного висліду виборів — а потім „тверда" дійсність показує щось зовсім іншого.

Проголошена урядово Головна Виборча Комісія дає нам дуже багато до думання. В цій комісії **нема ані одного українця.** Факт поминення українців у Головній Виборчій Комісії дає підставу до всяких сподівань.

Чи не йде це цілком у розріз зі словами мін. торговлі і промислу на відкритті цьогорічних Східних Торгів у Львові? Міністер уважав за конечне участь українців у господарськім житті, а найближча дійсність показує щось зовсім інше, хоча би при виборах до Торговельно-Промислової Палати.

Цей факт вказує на те, що є чинники, котрим дуже на цім залежить, щоб українці не мали в Палаті заступництва, гідного української господарської сили. На це мусимо бути приготовані, що зріст української господарської сили не подобається. Одначе недопущення відповідної української репрезентації до Палати не змінить дійсности.

Знаючи нашу дійсність і з цим звязані можливости з вислідом виборів, український торговельний і промисловий світ розуміє велике завдання Виборчого Комітету під проводом дир. Заячківського. Ми переконані, що Комітет поведе енерґійно працю, одначе неменше оправдані вимоги українського промислового і торговельного світу до Комітету, щоб зробив усе потрібне для осягнення відповідної української репрезентації в Палаті.

Перед нами ще одні вибори до самоврядної установи. Побачимо, чи будуть вони подібні до інших і чи цим разом українці дістануть належну їм репрезентацію. **Промисловець.**

З польської преси.

За кольонізацію наших земель шлеськими безробітними.

В 259. числі „Діла" зреферували ми заклик кс. Діонізія Бончковського, поміщений у щоденнику „Польска Заходня" (Катовиці) до польських безробітних на Шлеську, щоб вони вибирались масово на „східні креси", де, мовляв, є землі подостатком і де вона чекає на осадників із заходу. Після того заклику „Польска Заходня" помістила в ч. 265. з 26. м. м. нову статтю на ту саму тему, в якій пише, що плян ліквідації безробіття на Шлеську через осадництво на „східних кресах" викликав велике зацікавлення у всіх кругах шлеського населення. До редакції „П. З." напливають, мовляв, листи, приходять туди теж поодинокі люди, що зацікавилися пляном кс. Бончковського, щоб довідатись про конкретні умовини поселення на сході. З надісланих до редакції листів помістила „П. З." зміст уваг на цю тему якогось Юрія Польока зі Свентохловіц, який м. ін. пише:

Надія на те, що при поверотї кращої конюнктури зникне кріза — омана. Тоді може прийти, щоправда, до малої поправи, але про зліквідування безробіття не може бути мови. Хтож може на це рахувати, що безробітні на Шлеську знову повернуться до промислової праці, коли багато з їх давніх варстатів праці вже здемонтовано і вони вже не істнують?

Отже треба оглядатись за вишуканням іншої праці для безробітних поза промислом. А праці в Польщі може бути багато. Держава, що має подостатком ріллі, повинна довше не зволікати, але поселювати безробітних на ріллі.

Звичайно кажеться, що на таку акцію нема грошей. Одначе на допомогу для безробітних видала досі держава ок. 800 міл. золотих. А скількиж то осад, а навіть сіл можнаб за ті гроші збудувати і загосподарювати! Таким чином безробітні і їх нащадки малиб забезпечене життя. А оснування таких нових осель принесло би велику користь і цілому громадянству і державі.

Отже на те, що в будучности оплатиться, повинна держава знайти засоби. Якщо хтось скаже, що безробітні не пішли би на креси, то треба зазначити що так добре, як 50 прц. населення з села прибуло до промислу за хлібом, такса́мо нині безробітне населення буде змушене йти там, де знайде хліб. Ті, що йдуть на ріллю, будуть учитись господарки одні від других.

В дальшому згаданий Польок пише, що урядові чинники мусять тепер занятись радікальним переведенням кольонізації на „кресах" і вступною допомогою для кольоністів.

Якщо на східних кресах — як писав у „П. З." кс. Бончковський (ч. 260) — можна дістати га поля за таку просто смішну ціну, як 100 зол., то чейже маємо всі умовини до кольонізації. В таких умовинах можна би напр. гектарове господарство на одну родину разом з деревляним будинком уладити за 1.000 зол. А таку квоту спотребовує безробітний на Шлеську, вчисляючи кошти адміністрації, в двох роках. І хочби уряд створив для безробітної родини рільну оселю коштом 3.000 зол., то нічого на цьому не стратить, бо видані гроші вернулись би в кількох роках у формі ренти або відсотків до держ. скарбу з поворотом. А гроші, вида-

На одну хвилину Соха легко сперся на верхівку трьохметрового муру, відбився і глухо придавив собою тразу. Перед ним як рівно витесана скеля бовваніла двоповерхова камяниця. Не світилося ніде. Соха поволі, ставляючи обережно стопи, перейшов двацять метрів невибагливого саду і приляг до стіни. Просто над головою було вікно кухні. А за вікном? Соха над цим не роздумував. Робота мала бути за пятнацять хвилин. Малим діямантом в металевій оправі викроїв кусень шиби і обережно положив її на траві. Отворити вікно — дурниця. Соха був у кухні. Сліпою ліхтаркою лизав стіни і дивився на двері. За цими дверима кімнати. А двері? Повинні скрипіти. Хіба. Малою лійкою насмивлював завіси. Не скрипіли. В останній кімнаті спав старий Іл. Кішка. Напевно спав. Соха положив течку на столі і по черзі переходив кожний квадратовий центиметер кімнати. Це мусіло бути швидко. Пятнацять хвилин, страшно короткий час. Соха був вдоволений. Бачив, що робота виплатиться. Не сортував нічого. Без грюкоту складав до великої течки.

На його „Льонжіні" минуло вже сім хвилин. Перша кімната була готова. Був певний, що все вартісніше лежало у його течці. Друга кімната вимагала більше умілости. За сусідніми дверми спав Іл. Кішка. Найменший шелест міг його збудити. Хто знає, який він мав сон? Може терпів на безсонницю, а може спав як забитий. А може?... Соха тямив, що мусить виконувати свою працю цілком безшелесно.

Але... Чорт знає, як це сталося! Соха мусів щось скинути. Мабуть зробив якийсь незручний рух. Бо Іл. Кішка пощоб установ з ліжка? А він по ночах не любив вставати. Тепер устав. Мусів щось почути. Соха цього не сподівався.

Соха не любив „мокрої" роботи. Згасив ліхтарку і насторожився. Мязні були напружені і тремтіли.

(Докінчення буде.)

вані досі на допомогу, зникають, як дим з папіроски.

Я переконаний сильно, що якби уряд на східних кресах забрався до кольонізації на догідних умовинах, то найшлись би канди-дати навіть серед тих, які мають працю в промислі. Бо людина з радістю працює на власному загоні. А хоча умовини в рільництві нині тяжкі, то проте рільник є паном на своїй землі. Є це в кожному разі підставою істну-вання.

З того бачимо, що справа нової кольоні-зації наших земель незвичайно поважна, коли за нею йде така інтенсивна агітація між безро-бітними на далекому Шлеську. Нехай-жеж українські відповідальні чинники подбають за-здалегідь про охорону нашого населення перед новим заливом кольоністів із заходу!

„Білі свитки" й український терор.

Статті Ст. Шпотанського про Галичину.

„Курієр Варшавскі" (найстарший і найбіль-ший польський щоденник, 114-ий рік виходу, 2 денні видання, безперечно найбогатше поль-ське часописне підприємство) поміщує серію статтей-репортажів одного з чільних своїх ре-дакційних співробітників, Ст. Шпотанського. „Курієр Варшавскі" — газета ендецька, а про-те не звязана тісно з партійним проводом і лі-нією. Традиція прожитого віку теж залишає свої сліди: тому у тому — хоч ендецькому — часописі находимо від часу до часу уваги на українську тему, які далеко відбігають від сте-реотипного характеру україножерної ендецької публіцистики. Ми ствержували це вже при на-годі статті „Кур. Варш." після вбивства мін. Пе-рацького, — треба це теж повторити з приводу статтей п. Шпотанського. Вони затирають теж фатальне враження, яке на довго залишалось в українських читачів тої газети — після колиш-ніх дуже плоских фейлетонів-репортажів Ю-ліяна Подоського.

У першій статті „Білі свитки" (2. ц. м.) ав-тор подає загальні враження після свого приїз-ду до Львова. Ставить тезу про духову близь-кість поляків і українців і доказує це м. і. поль-ським характером Львова, на який не змогли вплинути українці через відсутність власних маркантно інших питоменностей. Залишаємо на боці правильність тієї тези й оригінального аргументу, тим більше, що на тему національ-ного характеру Львова, зовнішніх та дійсних його познак, писати не дуже безпечно. Зате ці-кавішими є міркування автора на теми україн-ської преси й літератури. Цитує напр. кілька речень з повістей Будзиновського, признає йо-му „безсумнівний талант", але жаліє, що „не рушить його совість" при описі деяких надто драстичних сцен... Вважає, що поляки мають право у цих справах теж забирати голос, бо „ми (поляки) повинні мати живі звязки з укра-їнським письменництвом".

Отже правдиве вдоволення викликує те, що українська преса не гонить за сензацією, не розводиться над скандалами, не жирує на злочинах і збоченнях. Абстрагую тепер від політичної сторінки тої преси, від усіх її на-тяків і думок, розсіяних поміж рядками, стверджую лише, що обичаєво вона чиста. В українському домі, в якому є діти, нема на-певне страху залишити газету на столі і ніхто вихований нею не помандрує до криміналу... Свіжість і чистота українського письменниц-тва, української поезії, в якій находяться дуже гарні твори, походить може між іншим і звід-ти, що вона родиться в душі народу, який є народом селянським, що його ще не нашар-пав зуб урбанізму. Українська література є як тії білі свитки..."

У черговій своїй статті автор заторкує вже іншу проблему: українського підпілля („Укра-їнський терор", 4. ц. м.). Навязує свої уваги до факту, що приїхав до Львова швидко після вбивства дир. Бабія. Висловлює при цьому спо-стереження і цікаві і подекуди — дуже влучні.

Читаючи українську пресу і слухаючи, що говорять люди, доходимо до пересвідчення, що Організацією Українських Націоналістів є передовсім стероризоване само українське громадянство. Про політ. українські організа-ції поговоримо точніше в одній з чергових ко-респонденцій, тут зазначимо, що і ОУН тре-ба розглядати на тлі рухів і перемін, що об-хоплюють взагалі молодь, у звязку з пану-ючою нині крізою. Велика скількість молодих українців залишається без праці і заробітку. В їх пересвідченні екзистенцію і будучі му-запевнила би їм лише велика Україна. Пишу-чи це, не обвинувачую їх у матеріялізмі, зна-знаю, що в революційних рухах матеріялізм і ідеалізм нераз вяжуться дуже тісно. Приза-думуючись над українським революційним ру-хом не можна поминути того питання..."

Дуже гарне свідоцтво дає про себе автор, коли заявляє:

Про залежність ОУН від якихось чужих чинників, про що стільки говориться, писати не буду. Не хочу, бо не знаю.

Так само похвальним є признання:

Можуть бути проблеми, головно в тих справі, в яких помиляюся, але нема проблем, яких я не хотів би зрозуміти чесно і без упе-редження.

„Poskromić batem hajdamaków!"

Виходить собі в Ченстохові газета „Слово Ченстоховске", якої начальним редактором є проф. Здзіслав Врубель. І ось у ч. 159 того ор-гану появилася вступна стаття під поданим вго-рі наголовком, підписана криптонімом: З. В., себто по всій правдоподібности самим нач. ре-дактором. А в тій статті находимо такі „цвіт-ки" (подаємо їх в оригіналі, аби через пере-клад не ослабити в чому їх аромату):

„Trzeba raz skończyć z jakiemś wewnętrznem załamywaniem się na duchu, trzeba raz wyzbyć się jakiejś dziwnej i niewytłumaczonej litości wobec morderców i złodziei hajdamackich i rozpocząć waleniem pięścią w mordę ruską, tak, żeby krwią cała hajdamaczyzna spłynęła. Trzeba na akt gwałtu i sabotażu odpowiedzieć szubienicą i karabinem. Trzeba powyrzucać z urzędów, stanowisk i posad wszystkich urzędników, nauczycieli i robotników narodowości ruskiej, czy też pseudoukraińskiej. Trzeba dla bezrobotnych ruskich czy rosyjskich uciekinierów z Rosji, złodziei i zbrodniarzy zdege-nerowanych ze stron hajdamackich stworzyć osob-ne obozy izolacyjne, ale takie, z których już żaden więcej by nie wyszedł. Trzeba pousuwać z wyż-szych i średnich zakładów naukowych wszystkich hajdamackich uczniów i studentów i zrobić dla tego pokolenia zbrodniarzy numerus klausus. Po-zamykać ruskie gimnazja i szkoły powszechne. Do każdej gminy na 5 lat zakwaterować batalion woj-ska polskiego na koszt i utrzymanie gmin"...

Гадаємо, що та стаття не потребує з нашо-го боку ніяких коментарів.

Другий міжнародній зїзд славянських фільольогів.

III.

Із інших народів, (крім поляків, яких було, звичайно, найбільше) дуже численна була деле-ґація чеська, сербо-хорватська, словацька й бол-гарська; крім того було багато німців, менше французів, італійців, англічан, румунів. були представники із Данії, Швеції, Норвеґії, Фінлян-дії та не було нікого з СССР, з Литви, з Латвії, з Греції, здається, не було ні одного лужичанина.

Коли порівняти другий зїзд із зїздом у 1929. р., то з організаційного боку варшавський, може й дорівнював празькому, але, на мій погляд, празький був цікавіший. Цікавіший тим, що по-рушував на пленарних засіданнях куди більше методольоґічних питань і з поля лінґвістики і з поля літератури. Зате секційні засідання на вар-шавському зїзді були укладені краще: організа-тори старалися по змозі надісланий викладовий матеріял клясифікувати й давати на поодинокі засідання матеріял споріднений. З другого боку, такий розподіл був для учасників невигідний тим, що не давав їм змоги побувати на викладах із іншої матерії, бо — реферати частенько збігали-ся один із одним щодо часу. З другого боку, та-кий розподіл указував на те, що славянська фі-льольоґія так уже розрослася, що універсаліс-том тепер уже бути годі. Це було видно і з дебат, де визначні представники славянської науки за-бирали слово тільки зі своєї спеціяльности. Ви-ступи „універсалістів" робили прикре вражін-ня своїм дилетантизмом і відразу виявляли, що дискутант не у свій заліз город і говорить не до теми. Одне пленарне засідання лінґвістичної секції й було присвячене окремому питанню, що тепер треба розуміти під славянською фільо-льоґією. Референт дійшов до того погляду, що розуміння її треба сильно поширити, не обмежу-вати її на мову, літературу й етнографію, а звя-зати її зі славянознавством узагалі.

Теми рефератів були дуже різномаїтні й обхоплювали дуже широку програму. Крім пи-тань, що доторкалися мови, літератури чи етно-ґрафії поодиноких народів славянських, викла-ди освітлювали міжславянські культурні відно-сини цим разом без потоку славянофільської фразеольоґії, яка так лунала у Празі, славяно-фільські течії в минулому, культурні взаємини між славянськими народами і світом герман-ським, відносини між славянськими й балтій-ськими націями, славянами й румунами, мадя-рами, трацькими племенами, фінськими наро-дами і т. д. Вперше порушено на варшавському зїзді вагу для славянознавства т. зв. балкан-ського союзу мов (неспоріднених між собою ге-нетично, але близьких щодо структури)... Окремі засідання були присвячені староболгарській мо-ві й її памяткам. У мовознавчій секції були ці-каві реферати з поля складні, ономастики; мен-ше уваги присвячено звучні, найменше — мор-фольоґії. Таксамо якось ґубилися серед повені викладів ті, що освітлювали мовні явища з по-гляду фонольоґічного (структуральні й функціо-нальні). І на цьому зїзді дискутовано справу сла-вянського лінґвістичного атлясу, який ухвалив видати попередній зїзд, й який підготовляє ви-брана на ньому окрема комісія (з українців туди входить І. Зілинський). А нова на цьому зїзді справа була — видання ономастичного славян-ського словника. На жаль, референт її (Ваньо-гард із Праги) не приїхав і її не передискутовано як слід.

Внесень та бажань на цьому зїзді було куди менше, ніж у Празі. Воно й не диво. Безліч ба-жань із празького зїзду таки і залишилося ба-жаннями, не всі постанови можна було за пять

Перепачковування зброї до Портуґалії.

БОРДО, 5. 10. ПАТ. На домагання еспан-ського уряду французька поліція перевела ре-візію на турецькім кораблі і знайшла 20 скоро-стрілів, кількасот крісів та численні скрині з муніцією. Зброя походила з Еспанії. На кора-бель завантажили її в Кадіксі з призначенням до Антверпії. Поліція здогадується, що кора-бель мав вивантажити зброю в Лейксеос, щоби її перепачкувати до Портуґалії.

—o—

Австрійський уряд переговорює з Габсбурґами.

ВІДЕНЬ, 5. 10. ПАТ. На сходинах австрій-ських монархістів князь Макс Гогенберг, син архикнязя Фердинанда заявив, що Габсбурги переговорюють з урядом про маєткові справи.

Розігнали парлямент за опозицію.

РИҐА, 5. 10. ПАТ. Безпосередньою причи-ною замкнення надзвичайної сесії парляменту був виступ посла Юнґмана з незалежної фрак-ції з особистою напастею на міністра внутріш-ніх справ Айнбунда.

Нові докази вини Гавптмана.

НЮ ЙОРК, 5. 10. ПОТ. Підчас ревізії в куфрах Гавптмана поліція найшла обтяжаючі матеріяли. Між іншим поліція забрала спеціяль-ні мапи тих місцевостей, в яких полк. Ліндберг мав свою віллю. Крім того слідство виявило, що драбина, по якій Гавптман виліз до помешкання Ліндберґа і виніс його синка, походила зі скла-ду дров у Бранкс коло Ню Йорку. В цьому складі дров саме тоді працював Гавптман.

—o—

років виковати. Віддаль між поодинокими краями, тяжкі матеріяльні відносини (кріза!) — не дають ніякої змоги все це переводити в життя, що здавалосяб не то корисним для славянознавства, а — потрібним. Ми ще й досі не маємо надрукованої першої частини праці про празький зїзд. Про те, щоб варшавський організаційний комітет міг опублікувати всі прислані реферати, як це робили у Празі, не може бути мови. Та про це ніхто на зїзді й не згадував...

Та вага зїзду, власне, не в рефератах, не в пленарних чи секційних засіданнях, не в тій безлічі (хоч і дуже цікавих) питань, що їх на ньому порушено, може, і не в дискусіях (і так сильно обмежених часом!). Чи раніш чи пізніше, учасники зїзду і так із ними булиб зазнайомилися. А вага його в тому особистому сутиці, в особистому контакті наукових робітників із поміж ріжних народів та з ріжних країв та у сполученні з цим контактом виміною думок. А для того давали нагоду не тільки сходини в мурах варшавської політехніки, в домівках, де учасники жили, але й на вечірках, що їх улаштовувала чи влада, чи місто, чи організаційний комітет, на гуляннях, теж придуманих організаційним комітетом для учасників зїзду (їзда пароплавом на Вислі у Варшаві, автокарами до Лазенок, Вілянова; оглядини Кракова, Велички й т. д.). Навязаний контакт має велику вагу для науки, не кажучи вже про те, що він краще за всяку книжчину знайомить чужинця зі становищем поодиноких народів, їх науковими потребами й бажаннями. З цього погляду другий зїзд і для нас приніс дуже багато корисного. Коли голова організаційного комітету сповістив на закритті зїзду 29. вересня учасників про те, що Український Науковий Інститут у Варшаві всім учасникам подарував виданий ним український переклад Пана Тадеуша (М. Рильського) — авля краківського університету загриміла від оплесків. Міркуємо, що неодин із прихильників Міцкевичевої музи зпоміж славістів, коли візьме цей переклад у руки й у ньому зачитається, позбудеться тих поглядів на українську мову, що ними годували їх досі признані офіціяльно теорії.

Приємно вражало, що за численну участь українців у зїзді проф. Розвадовський прилюдно на закритті зїзду дякував, як дякував за численну участь представникам чеської й сербохорватської делеґації.

Місцем найближчого зїзду назначено Беоґрад.

Василь Сімович.

Кріваве повстання на Сибірі.

Харбінська преса повідомляє, що в районі Чіти вибухло велике протибольшевицьке повстання. Втікачі зі Сибіру, які прибули до Манджу-ко впевняють, що повстання почалося в селі Покровськоє, де збунтувався один відділ війська. Повстання обхопило негайно поблизькі станиці козаків. Таким чином повстала велика військова частина, яка розпоряджала скорострілами, полевими гарматами і панцирними самоходами. Повстання викликало правдивий переполох в Чіті де негайно в кількох полках ГПУ розброїло вояків. Одночасно видано приказ зі строгою забороною покидати казарми хіба за спеціяльним дозволом. Службу в казармах виконували спеціяльні відділи комісаріяту внутрішніх справ, себто колишній відділ ГПУ. В районі Чіти проголошено военний стан. Між повстанцями і відділами ГПУ розгорілася завзята боротьба, яка тягнулася три дні. Повстанців розбили тому, що їм не стало муніції. Крім того війська ГПУ користувалися допомогою літаків, яких не мали повстанці.

Совітсько-манджурські перепросини.

Офіціяльна японська аґенція Сімбун-Ренґо повідомляє, що між Манджурією і Совітами полагоджено мирно недавні граничні інциденти. Один з них торкався совітського летуна, що осів на манджурській території. Манджурська влада видала Совітам літак, пільота і механіка.

Совітський консуль у звязку з тим відвідав міністра закорд. справ манджурського уряду і висловив жаль з приводу цього інциденту, повідомляючи, що совітський летун буде покараний.

—o—

Обстріл американської амбасади.

ГАВАНА, 5. 10. ПАТ. Кількох невідомих людей обстрілювало зі самоходу будинок амбасади Злучених Держав. Південні провінції Куби під управою війська. У Сантіяґо вибухло 25 бомб.

Сплата царських довгів за нову позичку.

ПАРИЖ, 5. 10. ПАТ. Аґенція Аваса повідомляє з Москви: Большевицький амбасадор у Вашінґтоні Трояновський виїхав до Москви з метою поінформувати уряд, що Злучені Держави дадуть позичку большевикам, коли вони сплачуватимуть царські довги.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 7. ЖОВТНЯ 1934.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ. 63

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

Критика розпорядку Міністерства Краєвої Оборони. — Наслідки того розпорядку.

Після уважної застанови, а ще важніше, після кількалітньої военної практики, так і видно, як багато бракує тому розпорядкові. Виданий вже під кінець четвертого місяця війни, застав він деякі звичаєві права, з якими було трудно тим, що до них привикли, або що і ними було їм ліпше, розставатись. Дальше не стрічаємо тут найменшого натяку на те, хто іменує та затверджує леґіонових старшин. Не розяснено зовсім справи тих, що у війську наслідок студій та звязаних з ними прав користали би з прав однорічного добровольця. Сама назва ступнів лиш по функціям, які дотичний старшина виконує, ввела велике замішання з назви. А що не було сили, яка точно пильнувала би, щоб розпорядку в цілости придержувались ті, до яких він відносився, тому стрічаємо ввесь час, як леґіонові старшини прибирають собі назви Leutnant-a, Oberleutnant-a, Hauptmann-a, Major-a і т. д. Рідко коли можна було бачити, щоб леґіоновий старшина носив інше, як золоте портепе, а розети носило лиш кілько.

Ще більше замішання було в українських назвах. Коли мене питали, як я маю себе називати, то справді був я у великому клопоті. Остаточно вибрав я найневиннішу для себе назву „начальник". Тою назвою іменували мене довгий час, а дехто лишився їй вірний по нинішній день. Одначе мушу заявити, що поволи став я привикати й до інших назв, як „отаман", а відтак „сотник". Але не пригадую собі того, щоб хто назвав мене „четарем". Та в інших леґіонових старшин така зміна назви була завжди на денному порядку. От. Коссак був і полковником, а остав остаточно отаманом. Були такі приклади, що як четар дістав якої днини провід над сотнею, то він вже не був четарем, але сотником. Завтра прийшов справжній сотник, то він вже ставав знову четарем. Завжди були ми в неприємному положенні при титулятурах, щоб кого не образити та не назвати по тій функції, яку в тій хвилині старшина, з яким ми розмовляли, виконував.

Цей анормальний стан підтримував зовсім міністеріяльний розпорядок. Не ліпше було і з підофіцерськими ступнями. Розпорядок признавав їх лиш два; а тимчасом у леґіоні існували від самого початку три підстаршинські ступні: вістун (капраль), десятник (цуґсфірер) та старший десятник (фельдфебель). Не бракувало й таких сотень, де були фрайтри.

Таксамо не придержувався ніхто в полі постанов дотично видавання приказу. І це може навіть добре сталося, що тих постанов ніхто не знав, а старшини збройної сили при стрічі з нашими признавали висоту ранґи згідно з цим або підчиняли себе під їх прикази, або обіймали команду, якщо були ранґою вищі. В противнім випадку було би приходило до безнастанних суперечок, а може і прикоїших подій.

Наслідки виданого розпорядку були слідні зараз і в полі й у Відні. В полі леґіонові старшини стали пристосовуватись до тих постанов і відповідно до своїх функцій понашивали собі дистинкції: оба отамани Коссак і д-р Шухевич срібні ковніри з одною звіздою, сотники три звіздки, четарі одну, а деякі, які називали себе старшими четарями, по дві звіздки; хорунжі золотий вузький пасок з одною звіздкою. Щоб подати при цій нагоді всі можливі, в тім часі ношені відзнаки, зазначу ще, що ті стрільці, які мали би право однорічного добровольця, носили на рукавах такі відзнаки, які носять одн. добровольці при війську. Не бракувало і ґузика на ковнірі. А ті фельдфеблі, що покінчили студії, носили срібний пасок з трьома звіздками та називали себе, чи їх називали Legionsoffiziersaspirant. — Тої назви вживають ще й тепер залюбки не тільки стрільці, але й деякі стрілецькі команди, хоч добре знають, що тої назви не вільно вживати.

Хоч у поданім вище розпорядку нема мови про платні офіцерів, вони самі веліли собі виплачувати платні відповідно до їх ранґ. Це і я признавав слушним з тою ріжницею, що рішуче противився такій поведінці, де старшина, побираючи побори привязані до ранґи, ще й казав виплачувати собі денний додаток, привязаний до виконуваної функції. Цю недостачу в розпорядку відчуло пізніше і само міністерство, як дійшли до його відома зловживання у поборах, але видало дотичні постанови шойно в грудні 1915 р.

(Далі буде).

—o—

Загальні збори видавництва „Червона Калина“.

У четвер 4. жовтня ц. р. в 5-ій годині пополудні відбулися в салі „Бесіди“ Загальні Збори видавничої кооперативи „Червона Калина“. На зборах було 60 членів. До нової Надзірної Ради ввійшли здебільша ті самі люди, що були дотепер. Головою Надзірної Ради вибрали адв. д-ра Стефана Шухевича.

Федеральний уряд позичив гроші на будову погорілого корабля.

НЮ ЙОРК, 17-го вересня. (Вл. кор.) В часі слідства, яке переводить федеральний департамент торговлі з Вашингтону у нюйорськім митнім уряді в справі пожежі, яка знищила корабель Морро Кесл перед кількома днями, виходять наверх мало знані подробиці або й важні речі. Так довідуємося також, що компанія „Ворд Ляйн“, як власниця погорілого корабля, дістала позичку з федеральних фондів на його будову в сумі 2,700.000 дол. Це сталося на підставі недавнього закону, щоб уряд підпомагав американське мореплавство і давав позички аж до висоти 75 відсотків вартости корабля. „Ворд Ляйн“ вибудувала в 1930. році два свої найбільші кораблі Морро Кесл та Орієнт, коштом 10 міліонів дол. Морро Кесл був обезпечений на 4,200.000 дол. в американських та британських товариствах обезпечень, отже федеральний уряд дістане якийсь зворот позички. Дві третини обезпечення взяла на себе одна американська фірма, тому не буде трудношів в одержанні відшкодування. — Морро Кесл був будований як резервовий крейсер на випадок конечности.

—о—

Реформа палати льордів.

ЛЬОНДОН, 5. 10. ПАТ. На конференції консервативної партії приняли більшістю голосів резолюцію, щоби уряд предложив парляментові законопроєкт про реформу палати льордів.

Кріваві заворушення в Еспанії.

Масові арештування в Мадриті.

МАДРИТ, 5. 10. ПАТ. У Мадриті поліція арештувала минулої ночі коло 400 осіб після проголошення ґенерального страйку. Між страйкарями і народньою ґвардією дійшло до завзятих боїв. 3 особи вбиті, 7 тяжко ранених. Обі сторони стріляли. Поліція приказала всім прохожим вертати до дому. Неслухняних арештувала. Нині всі крамниці в Мадриті крім молочарень замкнені. Трамваї та автодорожки не їздять. Зате під охороною поліції їздять автобуси. Підземна залізниця теж припинена. Вийшли тільки два щоденники.

Ґенеральний страйк обхопив теж деякі міста на провінції, всі міста в Катальонії, Севілю і Кордобу. До Мадриту надійшли вістки про кріваві заворушення в Севілі і Барцельоні. Телефонічна комунікація з Астурією перервана.

—о—

Господарські переговори між Польщею і Німеччиною.

ВАРШАВА, 5. 10. ПАТ. Переговори між Німеччиною і Польщею про заключення компензаційного договору доходять до кінця. В найближчих днях договір парафують. На основі договору Польща вивозитиме хліборобських продуктів у висоті понад 10 міліонів марок. В заміну Польща привозитиме з Німеччини теж деякі хліборобські і промислові товари. Одночасно договір вирішить проблему заплати за вивезені товари.

Великий політичний процес на Литві.

КЕНІҐСБЕРҐ, 5. 10. ПАТ. З Ковна повідомляють, що в найближчих днях відбудеться найбільший політичний процес від часу повстання литовської держави. Перед судом стане 126 німців з Мемеля, яких прокуратор обвинувачує за приналежність до розвязаної націонал-соціялістичної партії у Мемелі. Акти справи обіймають 33 томи.

Франція виселила 1.200 робітників.

ЛІЛЬ, 5. 10. ПАТ. Копальні в Марле і Бріо звільнять 1.200 робітників з Польщі, хоча після транспортів робітників 26. вересня ц. р. до Польщі дирекції копалень запевняли, що нових звільнень робітників уже не буде.

Америка зброїться.

На засіданні комісії повітряних і морських зброєнь конгресу у Вашінґтоні один із членів комісії полк. Рінейбак предложив свій 10-літній плян розбудови зброєнь. Комісія затвердила його і незабаром він має дістатися на пленарні наради конгресу. Програма передбачує 4-кратне зміцнення американської фльоти, повітряної й морської, і то матеріялами та людьми.

Манджу-ко хоче співпрацювати з СССР.

ЧАН-ЧУН, 5. 10. ПАТ. Урядові кола Манджу-ко запевняють, що переговори між Японією і СССР у справі східно-китайської залізниці ще не закінчені. Уступлення большевицьких урядовців і залізничників доведе до політичних переговорів. Уряд Манджу-ко хоче завести безпосередню комунікацію з Европою через Сибір. Тому Манджу-ко запропонує большевицькому урядові заключити спеціяльний договір. Одночасно Манджу-ко хоче переговорювати з СССР про наладнання перевозу товарів між Далеким Сходом та Европою. Вкінці манджурський уряд задумує вислати до Москви дипльоматичного представника не чекаючи на визнання Манджу-ко урядом СССР.

—о—

СЕРЕД НОВИХ КНИЖОК.

Володимир Целевич: НАРІД, НАЦІЯ, ДЕРЖАВА. — Політична бібліотека Українського Національно-Демократичного Обєднання. Львів 1934. Стор. 120.

Маємо нову книжку на суто-політичні теми. У нашій бідній і скупій на політичну літературу дійсності поява цієї книжки є незвичайно відрадним і додатнім явищем. На зміст тієї книжки складаються крім переднього слова дві частини. Першу частину виповнює популярне, прегарно сконструоване пояснення таких понять, як „нарід, нація, держава“. Ці пояснення обширні і всесторонні. В них використані найновіші здобутки й досягнення соціольоґії та політики. Цілу другу, значно більшу обемом частину виповнює відповідь на питання: як повстають нові держави?

У другій частині автор зручно і дуже влучно вплітає у відповідь на поставлене питання аналізу причин недостачі української незалежної держави. При тому оперує нашими істор. фактами, проводить анальоґії з нашої історії та з історії інших народів, які ще вчора були недержавними. Довше зупиняється на розгляді методи державного будівництва, зокрема ж над підготовчою роботою до власної державности. І саме тут аналізує нашу теперішню політичну діяльність та розглядає методи нашої підготовчої праці до здійснення національних ідеалів.

З великим знанням справи щиро і безпосередньо висуває цілу низку переконливих арґументів проти гасла про т. зв. перманентну національну революцію, що його завзято форсує наше підпілля. Доказує безцільність та шкідливість терору, саботажів й експропріяцій та їхній шкідливий розкладовий вплив, особливо на наше молоде покоління. Датами і фактами розторощує тезу нашого підпілля про те, що нібито одиничним терором чи саботажами, (це складники т. зв. перман. революції) можна дійти до власної державности, чи взагалі до поліпшення долі свого народу.

У книжці автор стає в обороні органічної праці на всіх ділянках життя, яка єдина може вести нарід від досягнення до досягнення та може забезпечити йому при відповідних сприятливих обставинах повне осягнення політичних національних ідеалів. Словом, органічну працю, геройську муравлину працю будня для народу і органічний розвиток уважає автор незамінимою і єдино правдивою підготовкою державности.

Автор дуже енергійно та вміло розправляється з такими невідповідальними гаслами в національному і громадському житті, як те, що чим, мовляв, для народу гірше, тим для справи, нібито, краще. Крім того різко протиставиться лянсованій деякими нашими маловідповідальними чинниками в прилюдному житті „ідеалі“, що „ціль, мовляв, виправдує засоби“.

„Мобілізація всіх укритих сил української нації для невсипущої боротьби міліонів на фронті органічної праці вирятує нас з тяжкого положення і доведе до наміченӧї й усіми бажаної мети“. — Наведені слова це кінцевий бадьорий акорд цінної і корисної книжки п. Володимира Целевича.

Ціла книжка написана живо, приступно з небуденним хистом та запалом. Писала її людина, що не тільки багато думала й читала про політику та її ведення, але й дуже і дуже багато практично в політиці працювала. Книжка ця є тому вислідом не тільки теоретичних міркувань та балачок, але й практичної праці. А це в таких справах велика річ.

Книжка В. Целевича надається до масового поширення серед усіх станів нашого народу. Вона повинна найтися і серед найширших кол нашого селянства і робітництва і серед інтелiґенції. Словом, під теперішню пору вона повинна стати найнеобхіднішою лектурою всього українського громадянства. Зокрема треба її поширити серед нашої молоді. Тут поважну ролю в її поширенні повинні відіграти батьківські комітети при середніх школах та всі дбайливі опікуни нашої молоді по селах, цебто наші читальні, спортові товариства й інші установи, яким на серці добро нашого народу, зокрема ж доля нашого молодого покоління.

Книжка видана дбайливо і робить зовнішнім виглядом культурне та миле враження.

В. М.

З дороги життя.

Життя повне непорозумінь і тихого смутку...

Сказав уже так давно один галицький письменник, а дійсність що днини підтверджує його слова.

Стрінув мене вчора мій старий добрий друг, колись багато-надійний оперовий тенор, тепер професор емеритованої музики, що перейшов у заслужений стан дальшого відпочинку з достойним VI. ступнем і не менше принадним щаблем „бе“ чи може навіть „фе“.

Ще й сьогодні є в нього голос, що в долішньому реєстрі пригадує жидівський грамофон з Тандитної вулиці, а в горішньому новий трамваєвий віз на гострому закруті коло головної пошти. А всеж відрікся він співацьких аспірацій: навіть не любить згадувати про давні часи, коли літав у сонце до високого „С“.

Стрінув мене на темних валах і став жалуватися на часи і на людей. Подлі часи, а люди марні. Був субльокатором у мешканні емеритованого радника судового, що недавно (і то перед першим!) помер, бо так, видно, було написано у звіздах.

Вдова виїхала на село.

Хотячи рятувати свій субльокаторський стан посідання, вишукав професор емеритованої музики нового емерита з провінції, що мав обняти головну ролю головного льокатора. Та новий гість гаяв із тим святочним моментом, коли мав „обняти стан... посідання“ (що за чудовий зворот!) нової садиби, а старий небіщик-господар лишив служницю, яка далі панувала в мешканні небіщика.

Надоїв професорові інтруз, ремансент і погробовець в одній особі старої поганої служниці. Одного вечора приказав їй вибратися, а мешкання замкнув на ключ. В мешканні залишилися речі служниці, що розлючена заприсягла смертельну помсту.

Явилася другої днини, отворила куфер, де по всякій імовірности була перина і 4 зол. і повідомила поліцію, що їй пропало з куфра 100 долярів.

Пішла машина в рух — слідство, вивідовци — розвідовци — протоколи і т. д. і т. д.

А хлописько гризеться, марніє і пропадає за папову душу. Вже й стратив апетит і охоту до життя.

Жалувався переді мною, впадав у ліризм і сентимент та хвилинами вибухав огненним гнівом. Присягав поміститись на законній дорозі.

Я заспокоював його, як міг.

— Не бери собі того всього до серця. Часи подлі, а люди марні. Або навпаки. Вчися людей любити не за їх прикмети, а не вважаючи на їх хиби.

Затям собі: Хто на тебе каменем, ти на нього пачкою цикорії. А найліпша цикорія „Луна“. Так каже реклама — підойма сучасної доби.

Тиберій Горобець.

Жидівські рабіни про жидів.

НЮ ЙОРК, 17-го вересня. (Вл. кор.) З нагоди нового року жидівські синагоги в Америці були переповнені вірними. Крім цього багато звичайних забавових та театральних галь треба було винаймати на час свят, щоб примістити жидівських „однорічняків“. Рабіни мали нагоду заговорити про положення жидів у цілому світі.

Рабін Йосиф Гагер зі синагоги при Волл Стріт видав зазив до жидів, щоб вони молилися за успіх праці Рузвельта для поліпшення економічного положення. При цій нагоді пригадав своїм вірним, що в Німеччині „більше між пів мільйона жидів призначили на загладу економічну, релігійну, суспільну і політичну“... Тому треба всіми силами поборювати націонал-соціялізм.

Др Ізраїль Ґоллстін з конґреґації Б. нап Єшурун напав на антисемітську меншину в Америці. „Вони приносять зі собою реакцію, антисемітизм і терор. Єдина Америка між цивілізованими народами вільна від тих язв“.

Рабін Лев Юнґ з Жидівського Центру в Мангеттен хвалив німецького кардинала Фавльгабера за його простолінійну оборону жидів перед переслідуваннями Гітлера. „Кардинал Фавльгабер доказав, що віра є найуспішнішою школою характеру в цілій історії людства“.

Рабін Ізраїль Герберт Левінталь, що недавно повернувся з Палестини, виголосив проповідь у Жидівському Центрі в Брукліні. Він звернув увагу за те, що серед дуже неприхильного наставлення до жидів у цілому світі Палестина є рятунком для свого колишнього народу.

А рабін Вілліям Марґоліс з конґреґації Хаб Зелек висловив свій жаль, що загально в цілому світі вважають жидів за гонителів і мучителів людства, замісць віддати їм признання за поширення свободолюбних ідей.

—o—

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Румунські студенти знищили редакцію та адміністрацію щоденника „Факля“ тому, що в статті закинули проф. Куві, їхньому провідникові зв'язок з румунськими масонами.

— Мін. Барту рішився далі переговорювати з Польщею і Німеччиною з метою довести до заключення східного пакту.

— Німецька преса закидає австрійському урядові, що всіми силами ставить труднощі місії фон Папена і тому оголосить брошуру про липневу революцію націонал-соціялістів.

— Коло стації Ракарі в Румунії обкидано камінням міжнародній експрес. Вибито кілька шиб. Поліція веде слідство.

— У Лісбоні згоріла історична королівська палата Квелюв, звана портуґальським Версаєм. Вогонь знищив колекцію різьб і образів.

—o—

НОВИНКИ

— **Архівні матеріяли ґен. В. Петрова.** Генерального штабу ґен.-хорунжий Всеволод Петрів передав до Музею кілька тек з матеріялами свого особистого архіву. Вони містять документи в справі пацифікації 1930 р., зібрані В. Петровим як заст. голови протестаційного комітету в Празі; деякі листування ґен. Петрова, як голови Ревізійної Комісії Союзу Українських Виступів Емігрантів та голови „Пластприяту“ в Ржевницях й листування рр. 1930—1933 в справі орґанізації Січей у Празі. Крім того ґен. Петрів передав до Музею кілька видань воєнного характеру.

— **Музей Визвольної Боротьби України.** Музей ВБУ одержав від д-ра М. Галагана збірку фотографій з українського життя в Празі, Пшібрамі, Кошицях, Берні, Ліберці й ін. містах ЧСР, а також скульптури й ріжні видання. Проф. Б. Мартос передав матеріяли власного архіву, фотографії й часописи; Е. Вировий збірку взірців ріжних емісій українських пошт. марок аркушами і багато книг; Н. Козицька пластовий матеріял і фотографію української участи на куховарській виставі у Відні; І. Олексюк з Брюселя надіслав посилку газетних витинків з чужої преси; проф. Ф. Слюсаренко передав частину свого листування, документів і друків. М. Битинський рідкі військові видання, графіку й плякати; полк. В. Філонович манджурські й югославянські видання; проф. С. Сірополко — екслібриси; К. Антонович українські оголошення; проф. В. Горбачевський з Закарпаття свою книгу про ідеократію; Ір. Наріжна збірку часописів; полк. Д. Антончук ріжні друки й чеські пресові матеріяли про Україну; Т. Гаврилюк з Америки надіслав свою книгу про українську націю; проф. С. Шелухін передав свою публікацію про Руську Правду (2. част.); від Народньо Просвітнього Дружества в Руському Керестурі (Югославія) одержано три посилки його календарних видань.

— **Новий „Дом Стшелецкі“ в українському селі.** У Хриплині біля Станиславова відбудеться в неділю 7. ц. м. посвячення новозбудованого „Дому Стшелецкого“. Дім той величезний, положений при залізничому торі недалеко зал. двірця. Збудували його поляки зі Станиславова, головно судовики. Хриплин, як відомо, чисто українське село, де крім кількох залізничників та емеритів нема зовсім поляків.

— **Тепла осінь і природа.** З ріжних сторін надходять вістки, що цьогорічна тепла осінь оживила дерева, які замісць вянути цвитуть наново. Не тільки на Поділлі, але й в Сокальщині цвитуть овочеві дерева і каштани, малини і полуниці дають втретє овоч. Так само в інших повітах середущої Галичини. Зацвив навіть виноград і дає зав'язки овочів.

— **Зловживання в Бриґідках.** В канцелярії управи вязниці „Бриґідок“ у Львові викрито зловживання, яких допускався систематично від довшого часу сторож Май, занятий при депозитах. Май присвоював собі частину грошей, які присилали родини для вязнів, вписуючи їх до депозитових книг як зредуковані. Коли зловживання виявились, Мая арештували.

— **За шпигунство.** Перед окружним судом у Рівному станула Євфимія Пасічник під закидом шпигунства в користь сусідної держави. Засуджено її на 3 роки вязниці та втрату прав на 10 літ. Знайдені при ній 6 ам. дол. і 50 зол. сконфісковано.

— **Кара на комуністів.** Перед судом присяжних у Львові відбулася розправа проти пятьох комуністів, самих жидів, що розкидали по місті летючки. Всі дістали від 3 до 5 літ вязниці.

— **Зимовий розклад їзди на залізницях** входить з днем 7. жовтня. В зимовому сезоні число потягів буде зредуковане, тому що рух у тому часі слабший. Зате в часі від 1. грудня ц. р. до 30. березня 1935 р. будуть курсувати спеціяльні зимові потяги, м. і. Варшава-Ворохта та в інші гірські райони.

— **Кари за ексцеси на спортових майданах.** Виділ ігор і спортової дисципліни львівської округи Союзу копаного мяча розглядав справу подій в часі мечу Сян — Корона у Львові, перерваного тому, що публика вмішалася в гру і впала на майдан. Доходження викрили, що одним із тих, що спровокували події, був грач Корони Штаєрман, який наслідком дискваліфікації не брав участи у змаганнях, тільки стояв як глядач за воротами. Виділ укарав Штаєрмана досмертною дискваліфікацією. Подібну кару наложено на члена управи Корони, Ернста. Крім того кількамісячною дискваліфікацією покарано кількох грачів Корони і Сяну.

— **Студент політехніки виробляв нафту.** Так було в Пнівю пов. Надвірна, де студент львівської політехніки Петро Марич виробив без дозволу з ропи 20 літрів нафти. За те поставлено його перед суд у Станиславові, який засудив Марича на тиждень арешту і 20 зол. гривни.

— **Напад на лікаря.** На дорозі між Любаченом напали три особи на лікаря Шиманського і побили його та візника. Поліція арештувала трьох парубків під закидом нападу.

— **Напад на млин.** На млин Беріша Вайденбавма в Судовій Вишні напало вечором 9 озброєних людей, з яких кількох було замаскованих і обсадивши всі двері, стероризували присутніх револьверами та забрали з каси 3.000 зол. Відходячи, дали кілька стрілів у повітря і втікли.

— **Пожежа.** На фільварку Любіна Міхаловського в Полівцях пов. Чортків вибухла велика пожежа, в часі якої згоріла стодола зі збіжем, мторовою молотільнею, січкарнею і т. д. загальної вартости 10.000 зол. Причиною пожежі була необережність з вогнем.

— **Львівська хроніка.** Інавгурація академічного року на львівській політехніці відбудеться 8. ц. м. — При вул. Копцевій ч. 16 попеклася тяжко служниця Анна Григорчак наслідком вибуху бензини в прімусі. — Той, що вкинув петарду до перфумерії „Еніс“, це студент університету.

— **Краєва хроніка.** В Камінці Дубрівці пов. Рава Руська господар Олекса Солтис убив мотикою Михайла Гнатяка, що баламутив йому жінку. — В Сокільниках під Львовом згоріла 4-літня дівчинка, на якій запалилася одіж від вогню при копанню бульби в полі.

— **Самогубство адвоката.** На лінії Варшава-Ґродзіска кинувся під потяг 60-літній адвокат Зенон Шлешінський і згинув на місці. Тому два дні засуджено його на рік вязниці з припиненням кари за те, що присвоїв собі кавції приватних людей.

— **30 осіб занедужало від хорої свині.** В Льоренцрайті в Німеччині занедужало 30 осіб, спороживши вепрове мясо, яке купили в одного різника. Одна жінка навіть померла. Показалося, що різник зарізав свиню, якої не давали до огляду ача худоби, а тимчасом свиня мала трихіну. Зі страху перед карою різник повісився.

— **Катастрофа бомбового літака.** Біля Льос Анджелес (Каліфорнія) впав із значної висоти літак з американської повітряної фльоти. Літак

від бомби, які вибухли і рознесли його на дребезги. Поодинокі частини були розсіяні на просторі кількохсот метрів. В катастрофі знайшла смерть ціла залога, зложена з трьох старшин і двох підстаршин.

—o—

З кіна.

Кіно „Апольо": „ЇЇ ЕКСЦЕЛЕНЦІЯ ПРАЧКА".

Віденська комедія з незрівнаною артисткою Гансі Нізе, яку зможемо на майбутнє оглядати тільки в тих фільмах, що їх встигли накрутити ще за її життя. Вигадка, щоб посадити прачку на княжому престолі і показати, як треба заводити на дворі і в державі лад, — одна з тих думок, які виринули вже по розпаді австро-угорської монархії. У добрій державі повинен панувати лад, як у добре веденій пральні і так само совісно повинні прати там бруди, не перемішуючи чистого сальонового білля з вуличним шматтям. Завязка цієї комедії дотепна і не зовсім шабльонова; находимо в ній чимало пікантних подробиць.

Кіно „Коперник": „МИСТЕЦТВО ЖИТИ".

Психольогічна т. зв. сальонова песа, з непересічним хистом і ніжним дотепом. Молода жінка кохає одночасно двох приятелів, обох дуже талановитих, але нездібних до доцільної праці. Завдяки своїм незвичайним прикметам, головно практичному хистові, вона вміє спрямувати їх на властивий шлях і запевнити їм карієру. Та засоби, яких уживає вона — подиву гідні. Ця новітня Муза розуміє практичний бік життя і має крім серця зрозуміння для гумору. Песа жива та цікава.

„Касіно": „ТАРЗАНОВЕ КОХАННЯ".

Відомий режисер „Метра" Ван Дайк продовжив свою попередню фільму про Тарзана зі славним переможцем „Олімпіяди" плавцем, Джонні Вайсмілером, що називалася „Людина-малпа". Донька англійського подорожника, який згинув на цвинтарищі слонів, закохалася в Тарзані та рішила й надалі проживати в джунглях. Коли її знайомі і рідня стараються її відвести від цього шаленого рішення, це їм ніяк не вдається. Вся акція фільми незвичайно жива та емоційна. Прегарні знимки з підводних еволюцій героїв фільми, мила сценка, коли малпи лікують зіллям раненого Тарзана і врешті жахливі картини боротьби Тарзана з хижаками.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Осип Годулько: ЛИШ БОРИСЯ — НЕ МИРИСЯ. (Реферат про о. Маркіяна Шашкевича). Львів, 1934. Накл. Вид. Кооперативи „Мета". Стор. 15, ф. 8-о

Юхим Фолюшняк: ДЕ ПРАВДА? Станиславів, 1934. Стор. 90. Форм. 16-о.

Із судової салі.

ЗАСУД П-И ОЛЬГИ СТАСІВНОЇ У ПЕРЕМИШЛІ.

До короткої вістки про засуд п-и Ольги Стасівної перемиським судом на 4 і пів року вязниці за приналежність до ОУН (див. „Діло" ч. 266) дістаємо ще таке доповнення з Перемишля:

Розправа проти п-и **Ольги Стасівної**, що відбулася в днях 1. і 2. ц. м., викликала в нашому місті велике зацікавлення. Акт обвинувачення, внесений прок. д-ром Мітаною, був короткий: він спирався на тому, що п-у Стасівну приловили як вона перевозила з Перемишля до Львова валізку з протидержавною бібулою. На розправі переслухано кільканацятьох свідків. Сама обвинувачена боронилась тим, що їздила до Львова в торговельних справах. По промові прокуратора і **оборонця м-ра Ст. Я. Навроцького**, який виказував невинність обвинуваченої, присяглі судді відповіли на питання головне (злочин головної зради) 11 голосами „так", після чого трибунал (у складі: предсідник о. с. Пехе, вотанти о. с. Харлампович та Айснер) засудив обвинувачену на 4 і пів року вязниці та на втрату громадянських прав на 10 літ. Засуджена прийняла присуд спокійно.

Чи Ви вже зложили книжки або даток на купно доброї книжки для наших братів на заході?

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Субота, 6. X. год. 7·30 веч. „Мархолт".
Неділя, 7. X. год. 3·30 поп. „Я переміг Ерізу".

Театр Ріжнородностей.

Субота, 6. X. год. 7·30 веч. „Товаріщ".
Неділя, 7. X. год. 7·30 веч. „Мархолт".
Неділя, 7. X. год. 7·30 веч. „Товаріщ".

Кіна.

АПОЛЬО: „Буря в склянці води" (Гансі Нізе і Рената Мілер).
АТЛЯНТІК: „Чар віденського вальса" (Лео Слезак, музика Штравса).
ВАНДА: „Пісня ночі" (Ів. Кепура), „Вірлятко".
ҐРАЖИНА: „Ґраф Заров" і „Тайна білого пекла".
КАСІНО: „Тарзанове кохання" з Дж. Вайсмілером.
КОЛЬОСЕЙ: „Я кохала його" і ревія.
КОПЕРНИК: „Мистецтво жити".
МАРУСЕНЬКА: „У неволі джунглі" та ревія.
МУЗА: „Чібі".
ПАЛЯС: „Чи Люцина це дівчина" (Смосарська, Бодо, Цвіклінська)
ПАН: „Я маю темперамент" і ревія
ПАСАЖ: „В обороні закону" і ревія.
РАЙ: „Ніч для тебе".
СВІТ: „Завмерлий відгомін".
СТИЛЕВЕ: „Останній отаман Анненків" і ревія.
УТІХА: „Втікачі" і ревія.
ХИМЕРА: „Весела Зузанна" (Ліліяна Гарвей).

Закордонне радіо.

Субота, 6. жовтня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10 Концерт, 19·00 Пісоньки, 19·15 Австр. нар. музика, спів, 20·15 „Трійка гільтаїв" ком. Нестроя, 22·10 Концерт симф. орх. **Братислава** (298,8) 20·45 „Ле Бавард" ком. оп. Офенбаха, **Прага** (470,2) 15·00 Нім. пісні, відчит, 15·55 Концерт військ. орхестри, **Копенгаген** (255,1) 21·25 Пісні в супр. лютні, **Париж** (1649) 20·00 Веселий вечір (пісні, музика, оперетка). **Атльона** (531) 19·50, 20·35, 21·00 Спів, **Білгород** (439,8) 20·40 Авдиція (музика, спів), **Люблина** (569,3) 18·30 Гумор, 10·00 Хор, **Берлін** (356,7) 16·00 Веселе муз. пополудне, 18·35 Веселі оповідання, 20·10 „Польська кров" оп. Недбаля, **Мінхен** (405,4) 13·25, 16·00 Концерт, 20·10 „Лівельот" муз. ком. Кінеке, **Беромінстер** (539,6) 12·00 Нар. пісоньки, музика, 19·00 „Чародійний флет" оп. Моцарта, **Будапешт** (549,5) 12·05 Військ. орхестра, 13·30 Циг. музика, 17·30 Фортепян, **Міляно** (368,6) 16·45 Для дітей, 20·45 „Корабель-Марево" оп. Вагнера, **Рим** (420,8) 17·10 Вок. інстр. концерт.

Неділя, 7. жовтня 1934.

Відень (506,8) 11·50 Симф. концерт, 13·00 Класична муз., 17·40 Нар. пісні, 19·00 Пісні Г. Вольфа, 19·45 „Циганський барон" оп. Й. Штравса, 23·40 Легка муз., спів, **Братислава** (298,8) 16·00 Концерт, **Прага** (470,2) 10·00 Соната Р. Штравса на скрипку та форт., **Париж** (1649) 14·30 „Мірей" оп. Гунода, 21·00 Всячина (пісоньки, маріонетки, музика), **Білгород** (439,8) 13·00, 20·30, 22·00 Спів, **Берлін** (356,7) 11·30 Соната ц-дур Бетовена (форт.), 18·30 Концерт, 20·00 Оп. вечір, **Франкфурт** (251) 10·15 Хор. пісні, 20·00 „Продана наречена" оп. Сметани, **Гамбург** (331,9) 19·00 Фортепянова музика, **Кенігсвустергаузен** (1571) 14·00 Для дітей, 20·00 Сучасна оп. музика, **Лайпціг** (382,2) 16.00 Нар. пісні, 16·30 Весела авд., **Мінхен** (405,4) 17·50 Солісти (муз., спів), **Ленінград** (1224) 18·00 „Евген Онєгін" оп. Чайковського, **Монте Ченері** 13·00 Нар. пісоньки, 20·00 Два форт., 21·10 „Венезнія" муз. ідиля Граняніа, **Будапешт** (549,5) 12·00 Оп. орх., 19·30 „Янош Вітез" оп. Понґраца Кача, **Міляно** (368,6) 20·45 Концерт іт. оп. трупи, **Рим** (420,8) 17·00 Вок.-інстр. концерт, 20·45 „Ля Фарса Амороза" ком. оп. Зандонаія.

Львівське радіо.

Субота, 6. жовтня 1934.

6·45 Ранішня авд., 7·50, 22·00 Рекл. концерт, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт сальон. муз., 13·00 Полудневий денник, 13·05 Ревелерси (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Сільва рерум, гр. пл., 15·45 Новинки з гр. пл. 16·30 Для старших дітей: „Австерліц", 17·50 Дім і родина, 18·00 Львівські гумор. часописи (фейл.), 18·10 Театр. реперт., мист. життя, 18·15 Твори на віольончелю та фортепян, 18·45 Бал.: „Жулів, рідне село марш. Пілсудського", 19·00 Концерт хору, 19·20 „Збараж" (відч.), 19·30 Скрипков. твори Сіґетія (гр. пл.), 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Легка музика, спів, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Фортепян, 21·45 Романтичний театр (літер. нарис), 22·15, 24·00 Танкова музика, 23·00 Комунікати, 23·05 „Виленська зазуля" — пародія оп. „Вікця", 23·35 Легка й танк. музика з гр. пл.

Неділя, 7. жовтня 1934.

8·30 Ранішня авд., 9·30 Коронація чудотворного образу Богоматері в Вокні, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґ. рільн. вістки, 12·08 Сільва рерум, 12·13 Тижневий театр. огляд, 12·15 Муз. пор., 13·00 Вакації над Чорним Морем, 14·00 Легка муз. з гр. пл., 15·00 Балачка: „Як бавимося?", 15·15, 15·35 Пісні в супр. фортепяну, 15·25 Огляд ринків рільних продуктів, 15·45 „Бабське літо" (відчит І. Сметанського), 15·00 „Диспута" фрагмент із повісти Т. Новацького, 12·20 Скрипка, 16·40 Юрчик на лет. турнірі (балачка для старших дітей), 17·00 Музика до танцю, 17·50 Книжка та знання, 19·00 Мадярська сучасна музика, 19·50 Фейлетон, 20·00 Концерт симф. орхестри, спів, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 На веселій льв. хвилі, 21·45 21·46 Спортові вістки, 22·00 Почт. техн. скринька, 22·15 Рекл. концерт, 22·30 Твори Й. С. Баха (з гр. пл.), 23·05 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.23 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 25·84, Париж 34·89 1/2, Берлін 213·00, Швайц. 172·65, Амстердам 358·60, Прага 22·10, Італія 45·37, Нюйорк кабель 5·25 1/4, Нюйорк чеки 5·23 1/2.

Акції та цінні папери.

Банк Польський 94·00 1/4 зол.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	Підволочиська від — до	Льоко Львів від — до
Мука пш. І. А.	32·00—32·50	
Мука пш. І. Б.	30·00—30·50	34·00—34·50
Мука пш. І. Ц.	28·00—28·50	31·00—32·00
Мука пш. І. Д.	27·25—27·50	30·00—30·50
Мука пш. ІІ. А.	25·50—26·00	
Мука пш. ІІ. Ц.	24·00—24·50	27·50—2 ·00
Мука пш. ІІ. Д.	22·50—23·00	25·50—26·00
Мука пш. ІІ. Е.	21·00—21·50	23·50—24·00
Мука пш. ІІ. Ф.	19·00—19·50	22·00—22·50
Мука пш. ІІ. Ґ.		18·50—19·00
Мука житня посл. попад 70%	13·75—14·25	
Висівки пшен. сер.	8·50—8·75	

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 5. жовтня п. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового	2·10 зол.
1 л. молока	0·14 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	2·65 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло сильна, на молоко і сметану вдержана, на яйця звижкова.

Маслосоюз повідомляє, що від 6. жовтня п. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Главацького 23):

Курята і кури пріма за 1 кг.	0·90 зол.
„ „ II кл. „	0·50 „
Індики і пантарки пріма „	1·00 „
„ „ II кл. „	0·70 „
Качки I кляса „	0·70 „
„ II „ „	0·50 „

Тенденція спокійна.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

ПОДЯКА.

Прибиті горем з причини втрати Найдорощого Мужа і Батька **Теофіля Головацького**, складаємо Всім найсердечнішу подяку Всім, що несли слова щирого співчуття і потіхи.

Щиро дякуємо Вп. п. д-рові Ю. Політилові за опіку в часі недуги. Високопреподобним Отцям: о. Дек. М. Радовському за провід у похоронах, о. Кат. М. Хавдюкові за зворушливе прощальне слово над могилою, о. Власенкові, о. Н. Костикові, о. Лебедовичеві, о. Лукомському, о. Я. Раковському, о. І. Скоробогатому, о. Н. Чехутові, о. Ів. Теліжинові за участь у похоронах. Виділові „Народнього Дому" і „Сокола" за вінки, Громадянам Жидачева і околиці за численну участь у похороні.

Жидачів, 15. IX. 1934.

Катерина Головацька, дружина.
Володимир і Мар'ян, сини.

СТЕПАН ЛЕВИНСЬКИЙ
З ЯПОНСЬКОГО ДОМУ
Ціна 2 зол., з почт. пересилкою 2.25 зол.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ВУГОЛЬ. — Калитяк, Байки 14, тел. 18-81, Станиславів, Коцібова 2. 204 10—10

ШУКАЮ старшого практиканта до паперінного склепу. Ґудз, Тарновського 14. 376 3—1

МАШИНИ ДО ПИСАННЯ українсько-польські продає оказійно Машиновня Львів, Словацького 2 напроти пошти 383 2—1

ДО ВИНАЙМУ під Личаківським парком 4 покої і кухня повний комфорт при трамваю вул. Вітракова 6. 389

КАВАЛЕР літ 47 з унів. освітою на приватній посаді, ожениться з панною або вдовою без дітей до літ 38, яка має або реальність і готівку. Фотографію банківську зверну. Надсилати оферти „Діло" на „Будучність".

МОЛОДА, маюча, гарна жінка шукає мужчину 40—52 літ на становищі з метою листування і т. д. „Сама одна" до Адм. „Діла". 391

ДОБРЕ развинене і високопоплатне підприємство у Львові, пошукує спільника з капіталом від 3—5 тисяч зол. для поширення продукції. Зголошення під „КОРИСТЬ" до Адмін. „Діла". 392 1—1

ЗВОРУШУЮТЬ дешеві ціни білля фабрики „Астра" Сикстуська 2. Жіночі стройні сорочки 1·50—2·90, нічні гафтовані 3·90, теплі реформи 1·50. 370 6 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

Виділ Товариства
„Бурса св. О. Николая в Перемишлі"

повідомляє, що Звичайні Загальні Збори відбудуться в понеділок 15. жовтня 1934 о год. 5·30 пополудні, в домівці філії Т-ва „Просвіта" в Народньому Домі. На випадок браку комплєту відбудуться вони самого дня, в тій самій домівці в год. 6 вечором, з таким порядком нарад:

1. Відчитання протоколу з останніх Заг. Зборів. 2. За 1933/4 адм. рік звіти: а) секретаря Т-ва, б) скарбника Т-ва, в) спільного управителя обох інтернатів, г) контрольної комісії. 3. Прелімінар на рік 1934/35. 4. Вибір членів Виділу. 5. Внески і інтерпеляції членів. На основі § 29. уст. 6. статуту членів, які не заплатили що найменше по кінець 1933 р. членських вкладок уважаємо як таких, що виступили з Товариства і їм не прислугує право участи на Зборах.

Виділ.

Красу дають вироби: **маг. В. Пазьдзерського: Крем „Галина" ч. 1** усуває веснянки, угри, жовті і червоні плями. **Крем „Галина" ч. 2** ідеально плекає церу, усуває зморшки. Можна дістати **в Аптиках і Дрогеріях.** Фабр. Хем. Косм. **„Pharmachemia"**, Бидгощ. 286 7-10

Ширіть наш часопис!